

Силабус
освітнього компоненту
(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Претензійно-позовна робота

Назва дисципліни:	Претензійно - позовна робота
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl.khadi.kharkov.ua/course/view.php?id=1227
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра обліку і оподаткування
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Перунова Олена Миколаївна, к.ю.н., доцент
Контактний телефон:	0679999499
E-mail:	ie_khnahu@ukr.net

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є підготовка фахівців у галузі правових знань, які лежать в основі формування системи знань, пов'язаних з правовим регулюванням та практикою організації та ведення претензійної та позовної роботи на підприємствах, в установах, організаціях; оволодіння теорією і методологією правового регулювання організації претензійно-позовної роботи; формування всебічного і глибокого розуміння принципів та завдань, процесів та порядку здійснення претензійно-позовної роботи у різних формах господарських суб'єктів.

Предмет: основні принципи правового регулювання відносин між підприємствами, установами, організаціями і державними органами та їх структурними підрозділами, що складаються при врегулюванні виниклих між ними спорів, захисті своїх прав та охоронюваних законом інтересів.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння специфічної фахової термінології;
- формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- роль претензійно-позовної роботи у господарській діяльності;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;
- вчення основних положень законодавства, що регулює організацію та здійснення претензійно-позовної роботи;
- володіти методами збирання інформації;
- підтримувати етику управлінської діяльності;
- ознайомлення з організацією діяльності підрозділів підприємств, установ, організацій та державних органів, які здійснюють ведення претензійно-позовної роботи;
- вироблення навичок роботи по оформленню та поданню претензійних та позовних матеріалів, по забезпеченню їх доказовою документацією по підготовці до судового супроводу та супроводженню справ в судах і виконанню судових рішень;

- вироблення елементарних навичок дослідницької, наукової праці при розгляді дисципліни претензійно-позовна робота.

Передумови для вивчення освітнього компоненту:
правознавство.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності;
- застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, відокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки;

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

- засвоєння специфічної фахової термінології, формування професійно грамотної юридичної мови, як важливого компонента правової культури майбутнього фахівця, що дозволить на більш високому рівні в подальшому вивчати інші юридичні науки;
- розвиток логічного мислення, уміння аргументувати власну позицію, розвиток творчих нахилів студентів;
- вироблення елементарних навичок дослідницької діяльності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК – Претензійно-позовна робота та її значення	2	
	ПР – Поняття претензійно-позовної роботи та її значення. Органи, які здійснюють претензійно-позовну роботу. Форми претензійно-позовної роботи.	2	
	СР – Аналіз претензійно-позовної роботи і засоби по усуненню виявлених недоліків. Правове регулювання претензійно-позовної роботи.	11	
2	ЛК – Поняття та види суб'єктів господарювання. Правові гарантії і способи захисту прав і інтересів суб'єктів господарювання. Утворення суб'єкта господарювання. Установчі документи	2	

	суб'єкта господарювання.		
	ПР – Поняття суб'єкта господарювання. Види суб'єктів господарювання. Види господарських товариств. Господарські об'єднання. Поняття підприємств. Інші види суб'єктів господарювання.	2	
	СР – Правові гарантії і способи захисту прав і інтересів суб'єктів господарювання.	11	
	ЛК – Загальні засади досудового порядку врегулювання спорів.	2	
3	ПР – Сутність і завдання досудового порядку вирішення спорів. Правові основи претензійної роботи. Порядок і строки пред'явлення претензії. Порядок і строки розгляду претензії. Особливості досудового порядку врегулювання окремих видів господарсько-правових спорів між господарчими суб'єктами. Структура і основні елементи претензії. Структура і основні елементи відповіді на претензію.	2	
	СР – складання протоколу розбіжностей як захід для врегулювання розбіжностей на стадії укладення договору.	11	
	ЛК – Основні положення щодо порядку ведення претензійно-позовної роботи.	2	
4	ПР – Основні завдання і суб'єкти ведення претензійно-позовної роботи. Порядок ведення претензійно-позовної роботи на підприємстві. Порядок організації юридичної служби у суб'єкта господарювання.	2	
	СР – Аналіз претензійно-позовної роботи.	11	
	ЛК – Форми захисту прав і інтересів суб'єктів господарювання. Правосуддя в Україні. Судова система України.	2	
5	ПР – Форми захисту прав і інтересів суб'єктів господарювання. Правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції. Місцеві господарські і адміністративні суди. Апеляційні спеціалізовані суди. Вищий господарський суд України. Вищий адміністративний суд України. Верховний Суд України. Конституційний Суд України.	2	
	СР – Судова система України.	11	
	ЛК – Загальний порядок подання позовної заяви до господарського суду. Відзив на позовну заяву.	2	
6	ПР – Виникнення права на позов і правові основи його реалізації. Поняття, форма і зміст позовної заяви. Загальний порядок подання позову. Порядок документів, які додаються до позовної заяви. Структура та основні елементи відзиву на позовну заяву. Перелік документів, які додаються до відзиву на позовну заяву.	2	
	СР – Відзив на позовну заяву.	11	
	ЛК – Перегляд судових рішень в апеляційному порядку в господарських судах.	2	
7	ПР – Загальний порядок апеляційного оскарження в господарських судах. Поняття, форма і зміст апеляційної скарги. Відмова від апеляційної скарги. Повноваження апеляційного господарського суду. Підстави для скасування або зміни рішення місцевого господарського суду.	2	
	СР – Відзив на апеляційну скаргу.	11	
	ЛК – Перегляд судових рішень у касаційному порядку в господарських судах. Перегляд судових рішень Верховним Судом України.	2	
8	ПР – Структура та основні елементи касаційної скарги. Структура та основні елементи відзиву на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги. Повноваження Вищого господарського Суду	2	

	України. Підстави для скасування або зміни рішення місцевого чи апеляційного господарського суду.		
	СР – Підстави для скасування постанов чи ухвал Вищого господарського суду України.	11	
Разом	ЛК	16	
	ПР (ЛР, СЗ)	16	
	СР	88	

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності):

Методи навчання:

- 1) словесні (лекції, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, робота з книгою тощо)
- 2) наочні (метод ілюстрації та демонстрації),
- 3) практичні завдання.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в

першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;

- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

- участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

- участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

- за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

- за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
80–89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79			C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно		D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60–66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35–59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
			Оцінка	Критерії
	екзамен	залік		
0–34	Неприйнятно		F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- курсова робота повинна бути захищена не пізніше, ніж за тиждень до початку екзаменаційної сесії (**вказується за наявності**);
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

Базова література:

- 1.1. Господарський кодекс України від 16.01.2003р., № 436-IV зі змінами та доповненнями станом на 2009р.
- 1.2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991р., № 1798-XII зі змінами та доповненнями станом на 2009р.
- 1.3. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008р., № 514-VI.

1.4. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р., № 1576-XII зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.5. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16.10.1996р., № 422/96-ВР зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.6. Закон України «Про судоустрій України» від 07.02.2002р., № 3018-III зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.7. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005р., № 2747-IV зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.8. Конституція України від 28.06.1996р. зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.9. Лист Державного арбітражу СРСР «Про пред'явлення і розгляд претензій та позовів в іноземній валюті» від 04.09.1990р., № С-13/ОП-107.

1.10. Рекомендації Міністерства юстиції України «Про порядок ведення претензійної та позовної роботи на підприємстві, в установі, організації» від 15.01.1996р., № 2.

1.11. Регламент претензионного совещания по рассмотрению спорных дел о возмещении ущерба за несохраненные перевозки грузов, утвержденный на 38 заседании Совета по железнодорожному транспорту 11.06.2004г.

1.12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р., №435-IV зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.13. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р., № 1618-IV зі змінами та доповненнями станом на 2009р.

1.14. Вінник О. М. Господарське право: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. – 2-ге вид., змін. та доп. – К.: Правова єдність, 2009. – 766с.

1.15. Харитонов О. В. Конспект лекцій з дисципліни «Претензійно-позовна робота», - Х.:ХНАМГ, 2008 – 44 с.

1.16. Щербина В. С. Господарське право. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 479с.

1.17. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. - 2-е вид., доп. і перероб. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 736 с. - ISBN 966-667-120-4 Кн. 1

1.18. Цивільне право України : підручник : у 2-х кн. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. - 2-ге вид., доп. і перероб. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 640 с. - ISBN 966-667-121-2 Кн. 2

1.19. Щербина В. С. Господарське право : навч. посіб. / В. С. Щербина. - 3-тє вид., перероб. та доп. - К. : Юрінком Інтер, 2006. - 656 с. - ISBN 966-667-232-4

Допоміжна література:

2.1. Чайковська В.В. Господарське право: підручник. Одеса: Видавництво «Фенікс», 2018. 368 с.;

2.2. Господарське право (Загальна частина): підручник. За ред.. В.С. Щербини, В.В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра – К. 2021. – 448 с.

2.3. Тетарчук І., Дяків Т. Господарське право України . Навчальний посібник для підготовки до іспитів. – К. : Видавництво Центр Учбової літератури – К, 2021. – 208 с.

2.4. М. Паньонко ; Н.П. Мокрицька. Трудове право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред.. В.О. Кучера. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 564 с.

2.5. Господарське право: навч. практикум / кол.авт. [Резворович К.Р., Юнін О.С. та ін.] – Дніпро: Видавець Біла К.О., 2021. – 507 с.

2.6. Подцерковний О.П. Господарське право, підручник. К: Фенікс. 2018. 616 с

2.7. Вінник О.М. Господарське право. Курс лекцій (загальна частина). К.: Ліра – К. 2017. 240 с.

2.8. Устименко В.А. Господарське законодавство України, перспективи модернізації на засадах сталого розвитку: монографія. Київ: НАН України, Інститут економіко – правових досліджень, 2019. – 112 С.

2.9. Науково – практичний коментар Господарського кодексу України / За заг. ред.. В.С. Щербина, Н.Б. Пацуриї. Київ: Юрінком Інтер. 2019. 816 с.

2.10. Мілаш В.С. господарське право: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Харків: Видавництво «Право», 2019. 336 с.

2.11 Деревянко Б. В, Туркот О.А. Захист прав суб'єктів господарювання: навчальний посібник. Донецький юридичний інститут. Львів: Ліга – Прес. 2019. 816 с.

2.12. Чайковська В.В. Господарське право: підручник. Одеса: Видавництво «Фенікс», 2018. 368 с.

Додаткові джерела:

1. [http //rada.gov.ua](http://rada.gov.ua)
2. [http //www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
3. [http //www.mlsp.gov.ua](http://www.mlsp.gov.ua)
4. [http //www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua)
5. [http //www.ukrdzi.com.ua](http://www.ukrdzi.com.ua)

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни

підпис

Перунова О.М.

ПІБ

Завідувач кафедри

підпис

Ковальова Т.В.

ПІБ